

Több harisnya készül

A Budapesti Harisnyagyár az idén hárommillió pár harisnyával többet gyárt, mint tavaly. A választék is bővül, tizenkét korszerű, új termékkel jelennek meg a piacon. A szocialista piacra hús százalékkal, a tókés piacra tíz százalékkal gyártanak többet a tavalyinál. Képünkön: a körkötő üzem, ahol az úgynevezett finomharisnyák készülnek.

A társadalmi ellenőrzés hatékonysága

Mérlegen a városi-járési NEB munkája

A népi ellenőrzés bizonyos mértékig a társadalom lelkiismerete. Maga az, hogy társadalmi szorgalom alapján, s a párt- és KISZ-szervezetek delegálják az aktivistákat — önmagában is kifejezi szándékait: megtalálni és fölmutatni a példaadóan pozitív, előre lendítő vonásokat, és fölmutatni a vizsgatartó, a tipikus hibák kútfejét. Ezt a nehéz, de szorgalmat igénylő, amelyhez nagy erkölcsi bátorság is kell, egyre több munkás is szorgalmasan és hivatástudattal gyakorolja. Szegeden és a szegedi járásban összesen 350-en dolgoznak a népi ellenőrzésben, hat szakcsoportban, s közülük többen részesültek magas elismerésben kiemelkedő társadalmi munkáért.

A népi ellenőrzés intézménye az idén töltötte be huszadik évét, s számosan vannak, akik azóta egyfolytában népi ellenőrök, mert munkájuk társadalmi hasznosságát és megbecsülését folyamatosan érzékelik.

Nemrégiben tájékoztatóban foglalta össze a városi-járési NEB elnöke a Szegeden végzett vizsgálatok tapasztalatait. A népi ellenőrzés társadalompolitikai és gazdaságpolitikai szerepét korábban a városi párt-végrehajtóbizottság értékelte — s még magasabb követelményeket fogalmazott meg. Határozott és kritikus szemléletre ösztönözte a népi ellenőröket, s a munka gazdaságpolitikai és várospolitikai szerepének növelésére.

Az adatok mindig jellemzőek. A városi-járési NEB két év alatt 26 téma- és célvizsgálatot végzett, és 268 közérdekű bejelentést, panaszügyet vizsgált meg. A lakosság bizalmának növekedését illusztrálja és a közügyek iránti érzékenységét is kifejezi, hogy a bejelentések jórészt fontos közérdekű sérelmet, szabálytalanságot, visszaélést tartalmaznak. Ebben csak az szomorú kisse, hogy még mindig sok a névtelen jelzés (38 százalékkal), de ebben nemcsak egyéni indítékok hatnak. Előfordul, hogy retorziótól tartanak, más esetben a bizonyítás erőtlene. Legtöbbször a gazdálkodás elveivel ellentétes magatartás szúr szemet a bejelentőknek. Érdekes azonban, hogy a névtelen jelzések tartalmának igaza is bebizonyosodott az esetek háromnegyed részében.

Mire van panasz leginkább? Az építőipar, a kereskedelem és a szolgáltatóipar ad mostanában legtöbb munkát a NEB-nek. Sok

azonban az ide címzett panasz a lakáshivatal ügyintézőinek munkájára és stílusára, az itt is kötelező határidők be nem tartására is.

A NEB nemcsak konkrét ügyeket vizsgál, hanem tendenciákat is tanulmányoz. Megállapította például, hogy a szolgáltatások általános fejlesztésén belül elmaradt a gépjárműjavítás és az építőipari szolgáltatás. Figyelemmel kísérte a telekárakat, és jelzéseire intézkedett a városi tanács vb új építési területek kialakítására. S természetesen pozitív megállapításokat is tartalmaznak a vizsgálatok. Így például megnyugtató summázattal zárhatták az üzemi demokrácia munkahelyi fejlesztését tanulmányozó vizsgálatot, az ifjúságpolitikai határozat szegedi végrehajtását, a fizikai dolgozók és a többgyermekesek lakásigényének kielégítését, az időskorúak szociális ellátását.

Hasznos tapasztalatokat tárt fel a NEB a beruházások frontján. Minőségi hibák, a technológiai fegyvelm lazasága, a szerződéses fegyvelm gyöngeségei még ma is kísérik az építőipart. Ugyanakkor nagyot lépett a mezőgazdaság a munkaszervezés fejlesztésében, az iparszerű termelési rendszerek kialakításában.

Gazdálkodásunk gyöngeségei szépen kimutathatók a vizsgálatok „röntgenrnyóján”. Legtöbb hiba még mindig a belső ellenőrzés elégtelenségében rejlik — s ebből gyakran fakad vissza-

élés. A megállapított hibák felszámolásában is kevés az erély, a következetesség és a számonkérés — gyakori az elnézés.

A közvélemény a népi ellenőrzést gyakran összetéveszti a nyomozati munkával, pedig egészen más a rendeltetése. Következményei is mások: inkább a megelőzés, a korrigálás, a figyelemfelhívás. A városi-járési NEB két év alatt 70 esetben élt javaslatlalt, néhány esetben felsőbb szintű rendelkezést kezdeményezett, fegyvelmi eljárásra 12, kártérítésre pedig 5 esetben tett javaslatot. Büntetőeljárást 8 vizsgálat során látott indokoltnak. Kezdeményezte nemegyszer jogtalan haszon visszafizettetését.

A népi ellenőrök munkájának fontos mozzanata, hogy vizsgálataik eredményét és következtetéseit gyakran ismertetik a dolgozó kollektívákkal taggyűléseken, közgyűléseken és vezetői fórumokon.

A jelentés — melyet legutóbbi ülésén a Szeged városi tanács végrehajtó bizottsága elfogadott — tartalmazta a városi-járési NEB elhatározásait is. Eszerint növelni kívánják a komplex vizsgálatok számát, és az ellenőrzési tapasztalatok általánosítását; célvizsgálataikkal közvetlenül használható információkhoz kívánják hozzásegíteni a vezetőket; szükségesnek tartják az ellenőrzések koordinálását, és végül a vizsgálatok hatékonysága érdekében több utóvizsgálatot terveznek.

Időben s jól!

Bontják, szeletelik az aszfaltot az új téren. Az emberek botladoznak, ijedezve szökkennek át a túlsó oldalra, vagy a közepütt levő villamosmegállóba. Az úttesten terelőtábla, ösztörlődnak a gépkocsik. Egy férfi: „Nafene! Máris bontják.” Egy nő: „Nem új-donság, a gyár előtt is így történt. Pedig annak idején még jutalmakat is osztogat-tak a jó munkáért.”

Ilyen és hasonló megjegyzéseket gyakran hallani. Valamit elrontottak az aszfaltozásnál, valamit nem jól számítottak ki, különben most nem kellene nekiesni a légkalapáccsal. Akik az újraaszfaltozással bajlódnak, azok sem értik az egészet, vagy nem akarják. „Miért török?” — kérdeztem az egyikőtől. Cinikusan válaszolt: „Hogy tudjuk hova rakni az újat.”

S nem is tudom mi a nagyobb kár: az anyagi vagy az erkölcsi? Úgy érzem az utóbbi. Sietve összezsápták a munkát, hogy egy ünnepre átadhassák. Csak az a baj, hogy ilyen formában nem lehet igazán ünnepelni. Az ilyen megoldás pontosan a visszájára fordítja a jó szándékot, s többet árt, mint használ.

Ellenkező példa. Az év elején kitétek egy táblát a József Attila sugárút és a Retek utca sarkára, ezzel a szöveggel: „Itt nyílik meg a csemege áruház az első negyedév végén. Eladókat, pénztárosokat felvesszünk.” A szándék nyilván az volt,

Láncotalpas a gabonában

Tessék gondolkodni: melyik a legfontosabb eszköz az aratásnál? Felelet: ...!

Nos, a nyertes nem az, aki kombájnrá tippelt, az sem, aki kaszát vagy esetleg pótkocsis teherautót szándékozott volna beírni. A láncotalpas traktor! S hogyan lehet ezzel aratni? Sehogy. De nélküle mégsem boldogulnak az aratók — majdhogynem egyetlen közös gazdaságban sem.

A deszki Maros Tsz bokaig erő keréknyomokkal szabdalt dűlőútján a szokásos cammogáshoz képest száguldv dűbörög végig egy DT. Száradó sárgöröngyök repülnek a láncotalpas végéről a levegőbe. Szabó Mihály traktoros teljes gázzal siet.

— Hová igyekszik?

— Az árpatablához. Aratnak.

— És minek oda a láncotalpas traktor?

— Villog a kombájn lámpája.

— Az mit jelent?

— Elakadt. Eddig a takarmányosokat huzigáltam ki, most a kombájnosokon a sor. Felbőg a szárlőerős motor, reszketve rugaszkodik neki az útnak, a „kombájnmentő” széles talpára vastagon ragad a deszki vendégmarasztaló fekete sár.

Csanádi Vendel a kombájn nyergében káromkodik. (Nem idézzük.) Hörög a motor, nagyot zökkent az SZK négy-méteres vágóasztala. Egy nagy gázfröccs a masinának, kísértésképpen hátramenet, újra előre, aztán mint egy magát megadó halálragyongult ló, nagyot szusszan a házmagas vasszörnyeteg és erőtellenül elcsendesedik. De rékig erő gödröt vájt a két első kereke, a gumibarázdákban fényes, zsíros sár. Formázni lehetne, de ilyen gyorsan senkinek sem jut eszébe, elvégre nagyobb a baj annál... ötödik napja vágják a huszonöt hektár árpát, de az öt napból nem dolgoztak harmat sem végig.

Eső, sár, napsütés — remény, eső, sár, de sár akkor is, ha süt a nap, s a kirándulók fürdőnadrágra vetkőzve heverésznek a makói műüment vadkempingekben. Az árpa, búza közt ragad a föld.

Csanádi Vendel bekapcsolta a villogót, kisvártatva odacsatogott a láncotalpas. Drótkötél a kombájn végére, hozzákötve a DT-hez, pilóta a nyeregbe, aztán rajta! Megemelkedik a láncotalpas orra, mintha ugrani akarna, köhögve fújja a két füstöt, s lassan, araszolva vontatja ki a kátyúba ragadt kombájnát a keskenyebbik végénél, hátrafelé húzva. A vontatóvezető elégedetten törülgeti homlokát, lám, most megint dolgozott, a kombájn viszon dühös, nem tud haladni. Akkor meg nincs pénz.

— Kitalált ez a rohadt idő velünk! — sístereg a szó a fiatal teherautósofőr foga között. Tomán Sándor tavaly kombájn volt, most szállí-

tó. Nem csupán a szaktársi együttérzés adja a keserű kifakadás magyarázatát.

— Nem mindegy a sofőrnek, mit szállít?

— Mindegy lenne, de ha aratásra állítják rá az embert és öt nap alatt csak négy fordulót tesz, csak felmegy neki a pumpa, nem? Ha nincs árpa, nincs mit vinni, akkor meg?...!

Végül is ugyanannyi árpát, búzát vágnak le és szállítanak el, amennyit elvetettek.

— Az rendben van, de nem mindegy, hogy az érte járó pénzt tizenöt nap vagy másfél hónap alatt keressük meg.

Nacsa József az új SZK—5-ös kormánykerekénél ugyanezt mondja, majd az árpában küszködők felé fordítja a tekintetét.

— Öt nap alatt csak ennyit? Tavaly ilyenkor ekkora táblának egy is elég volt. Nem hogy learatni, megenni is elég tizenkét kombájn-nak!

„Tavaly ilyenkor”. Visszatérő mondat. Mindenki hasonlít. Kanalas Sándor, a Maros Tsz elnöke a kombájnyszerűn alig észrevehető, fóliával takart halomra mutat.

— Árpa. Négy nap termés, mindössze hét vagon. Egy évvel ezelőtt harmincöt-nyegen érkezett be. De naponta!

Csanádi Vendel, hallván a „hét vagon”, odabiggyeszti.

— Tavaly egy nap ledörögtem hét vagonnal.

Felmászik a vezetőülésbe, s lassan, mint egy lámpalázás tanulóvezető a vizsgán, nekiereszti a sár fogságából megszabadult gépet az árpának.

Háztető magasságból, a vezetőfülkéből gyönyörködni való a határ. Búzavirág, pi-

pacs, koronafürt-erdő lilás, fehérfoltos virágokkal, üde-zöld búkköny tisztafélszükkel. Mégsem örül nekik senki — vázában szép a virág, nem a búzában. De most ott díszlik, s helyenként ki sem látszik tőle a kenyérgabona, csak imitt-amott egy véznán árválkodó kalász — zöldet nevelt a sok eső. A búzatabla szélén a tűzvédelmi sávot arató kombájn vezetője Nacsa József a legkisebb sebességre fogja a gépét.

— Van itt egy nyugdíjas tanár, azelőtt kántortartató volt, most meg tarlófelelős. Azt mondja nekem az öreg: Józsikám, csak áhítatosan menjél. No, hát én most olyan áhítatosan megyek, hogy a körmenetben sem különben. Nem lehet itt rohángálni! Ott a Misi bácsi, a másik kombájn. Az első méterben bemackózott.

— Bemackózott?

— Mackót fogott. Mondjuk úgy is, hogy medvét. Azt jelenti, beleakadt a sok zöld a dobba, és beszorult. Addig nem mozdulhat, míg ki nem szabadítják.

Gázt ad, s „áhítatosan”, de halad. Világosbarna és zöld búzaszemek ömlenek a gyűjtőtartályba: éretlen még a búza.

Az imént még ezerágra süttött a nap, most meg elborult. Hegymagas fekete felhők száguldanak végig a szőke táblák felett. Az aratók bizalmatlanul kémlelik az eget. Már szemerkél az eső, a szélső kombájnok leáll, a felhő felé rúzza az öklét. Csanádi Vendel legyint és dühödt akarással nekirent a vágóasztallal az újabb sornak.

A láncotalpas motorja bevetésre készen berreg. Aratnak.

Igriczi Zsigmond

Gépjárművizsgálati díjszabás

A pénzügyminiszterrel egyetértésben a közlekedés- és postaügyi miniszter és a belügyminiszter adta ki a kor már folyamatban levő rendeletet, amelynek melléklete — egyebek mellett — tartalmazza a járművek műszaki vizsgálatainak új díjszabását is. A járművek különféle vizsgálataival kapcsolatos új díjakról — a KPM autófelügyeletének közlése szerint — az üzemeltetők felvilágosítást kaphatnak a postahivatalokban a közeli napokban kifüggesztésre kerülő hirdményből vagy az autófelügyelet megyei (fővárosi) szerveinél.

A rendelet a Magyar Közlöny ez évi 42. számában olvasható. A hatálybalépésbelügi miniszter adta ki a kor már folyamatban levő rendeletet, amelynek melléklete — egyebek mellett — tartalmazza a járművek műszaki vizsgálatainak új díjszabását is. A járművek különféle vizsgálataival kapcsolatos új díjakról — a KPM autófelügyeletének közlése szerint — az üzemeltetők felvilágosítást kaphatnak a postahivatalokban a közeli napokban kifüggesztésre kerülő hirdményből vagy az autófelügyelet megyei (fővárosi) szerveinél.

Új népfrontkörzetek Szegeden

Eddig huszonhét népfrontkörzet fogta össze a lakóterületi munkát Szegeden. De ahogy bővült, gyarapodott a város, úgy bizonyult egyre szűkebbnek a keret, s ezért új körzeteket kellett létrehozni. A napokban folynak a választások.

A múlt héten Újszegeden, Odessza városrészben választották új bizottságot a régi mellé. A Csongrádi sugárút két oldalán épülő háztömbök lakói pedig a rókusipárházban adták le szavazatukat a jelöltekre. Fodortelepen a már meglévő bizottságba új embereket kértek fel a funkciók ellátására. Itt éppen tegnap tartottak választógyűlést. A gedói általános iskolába jöttek össze a környékeliek, hogy véleményüket, javaslatukat elmondják, s válasszanak. Tarjánban pedig a jövő héten döntenek az emberek a párházban tartandó összejevetelen, hogy egyetértenek-e körzeti titkárok, elnökök jelöltjeivel vagy sem.

Amint azt Kulcsárné Kiss Piroksa, a Hazafias Nép-

front Szeged városi bizottságának titkára a rókusipárházban tartott összejövetelen mondta, a választásokkal erősíteni szeretnék a népfrontmozgalmat. Az új városrészek lakóit is be szeretnék vonni a lakóterületi munkába. Így érhető csak el, hogy a város tovább épüljön és szépüljön.

A bizottságokat a lakóterület nagysága és a lakók száma szerint alakítják. Jelölőlistát készítenek, amelyet a választógyűlésen ismertetnek a lakossággal. Ott bárki élhet állampolgári jogával, hogy ellenvetését avagy egyetértését fejezi ki a bizottságba jelölt személlyel.

Az újonnan megválasztott tagok ellátják a lakóterületen a népfront feladatait. Így például társadalmi munkára mozgósítanak, és a különböző foglalkozású embereket igyekeznek bekapcsolni a közéletbe.

Több mint 600-an munkálkodnak a jövőben a népfront körzeti bizottságaiban Szegeden.

G. I.